

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

2008

5. volební období

633

VLÁDNÍ NÁVRH,

**kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací
Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti
k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat**

NÁVRH USNESENÍ

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky s o u h l a s í s ratifikací Protokolu o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat

Předkládací zpráva pro Parlament ČR

Karpaty jsou unikátním pohořím celoevropského významu a jednou z nejvýznamnějších oblastí v Evropě z pohledu zachovalosti biodiverzity. Rozkládají se na území více než 200 000 km² a jsou mimo jiné útočištěm řady endemických a ohrožených druhů rostlin a živočichů, včetně velkých šelem, ale i územím, kde se uchovaly rozsáhlé přirozené lesy a nenarušena povodí a tradiční způsob hospodaření a života místních obyvatel. Potřeba chránit toto křehké soužití lidí a přírody a umožnit rozvoj oblasti při současném zachování přírodních hodnot se stává v posledních letech stále nálehavější. Na tuto skutečnost poprvé upozornil summit na nejvyšší úrovni, který se konal v Bukurešti dne 30. dubna 2001. Devět prezidentů dunajsko-karpatského regionu a vysocí představitelé dalších pěti zemí vyjádřili svoji podporu ochraně přírody v této oblasti a své odhodlání přispět k udržitelnému rozvoji regionu. Karpatský region je ekologicky velmi citlivá oblast, proto je na místě, aby se tomuto regionu věnoval dostatek pozornosti a přispívalo se k řešení jeho problémů adekvátním způsobem.

Ramcová umluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (dale jen „Umluva“ nebo „Karpatská umluva“) byla připravena z iniciativy Ukrajiny a za technické pomoci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP). Ukrajina v roce 2001 zahájila jednání s Českou republikou, Federativní republikou Jugoslavií, Maďarskem, Polskem, Rumunskem a Slovenskem, jejichž cílem bylo přijetí Umluvy na 5. ministerské konferenci EHK OSN „Životní prostředí pro Evropu“ v Kyjevě v květnu 2003. Tuto iniciativu podpořily rovněž smluvní strany Alpské umluvy, které přispěly k procesu sjednávání Umluvy jak svými zkušenostmi, tak i finančně.¹

Umluva byla podepsána a ratifikována všemi státy karpatského regionu (Česka, republika, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Srbsko, Ukrajina, Polsko). Ratifikační listina ČR byla u depozitáře uložena dne 28. července 2005. Umluva vstoupila podle svého článku 21 pro ČR i obecně v platnost dne 4. ledna 2006 (č. 47/2006 Sb. m. s.). Plněním cílů Umluvy je pověřeno Ministerstvo životního prostředí.

Umluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat je ramcovou umluvou, která obsahuje obecně formulované závazky, přičemž předpokládá jejich konkretizaci prostřednictvím postupně sjednávaných protokolů. Model ramcové umluvy se osvědčil v rámci Alpské umluvy, ke které byly sjednány protokoly o ochraně přírody a krajiny, horském zemědělství, územním plánování a udržitelném rozvoji, horských lesích, turistice, energii, ochraně půdy a dopravě.

Umluva je zaměřena na široký okruh témat, která souvisí s udržitelným rozvojem regionu. Jednotlivé články se týkají ochrany biodiverzity, krajiny, územního plánování, integrovaného hospodaření v povodích, udržitelného zemědělství, lesního hospodářství, cestovního ruchu a dopravy, kulturního dědictví a tradičních znalostí. Umluva umožňuje důslednější, produktivnější a koordinovanější postup při ochraně a udržitelném rozvoji Karpat a přispívá ke koordinaci probíhajících i budoucích aktivit. Protokoly jsou důležitým krokem pro provádění Karpatské umluvy. Pomocí nich bude možno prosazovat cíle Umluvy a v rámci

¹ Alpská umluva je regionální umluvou, která byla sjednána mimo rámec OSN s cílem ochrany a udržitelného rozvoje pohoří Alp. Byla podepsána 7. listopadu 1991 v Salzburku v Rakousku a vstoupila v platnost dne 6. března 1995. Smluvními stranami Alpské umluvy jsou Francie, Itálie, Lichtenštejnsko, Monako, Německo, Rakousko, Slovinsko, Švýcarsko a Evropská společenství.

karpatského regionu rozvíjet spolupráci v klíčových oblastech. Utvoří rámec pro udržitelný rozvoj založený na zásadách subsidiarity, prevence a spolupráce.

Na prvním zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, které se konalo ve dnech 11. - 13. prosince 2006 v Kyjevě na Ukrajině, bylo ustaveno šest pracovních skupin za účelem přípravy prováděcích protokolů k této Úmluvě. Jedná se o *pracovní skupinu pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity, pro zachování tradičních vědomostí a kultur, pro udržitelné zemědělství, pro rozvoj venkova a lesnictví, pro udržitelný průmysl, energetiku, dopravu a infrastrukturu, pro udržitelný cestovní ruch a pracovní skupinu pro územní plánování*. Pracovní skupina pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity připravila **Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti** (dále jen „Protokol“), jenž je prvním sjednávaným protokolem k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat.

Text Protokolu byl předložen k přijetí na druhém zasedání konference smluvních stran v červnu 2008 v Bukurešti v Rumunsku, kde byl také 19. června 2008 podepsán. Protokol za ČR podepsal RNDr. František Pelc, náměstek ministra - ředitel sekce ochrany přírody a krajiny, Ministerstvo životního prostředí.

Protokol se vztahuje na karpatský region (dále jen “Karpaty”), tak jak jej vymezí konference smluvních stran (článek 1 Úmluvy), každá strana je pak oprávněna rozšířit použití protokolů na další části svého území. Vymezení území, na které se Úmluva resp. Protokol vztahuje, vychází z principu „autodesignace“, kdy každý signatářský stát rozhodne, jaké území bude do Úmluvy resp. Protokolu zařazeno. Konference smluvních stran, jejíž druhé zasedání se konalo v Bukurešti ve dnech 17. - 19. června 2008, dosud nevymezila rozsah Karpatského regionu. Jeho vymezení se předpokládá na 3. zasedání konference smluvních stran v roce 2011 na Slovensku. Karpaty zasahují na území České republiky pouze malou částí v rámci subprovincie Vnějších západních Karpat a celků (např. Javorníky, Ždánický les, Chřiby, Rožnovská brázda, Bílé Karpaty, Moravskoslezské Beskydy). Jedná se o velice pestré a přírodovědně, kulturně a historicky cenné území, ve kterém byly vyhlášeny jak chráněné krajinné oblasti (Beskydy, Bílé Karpaty a Pálava), tak evropsky významné lokality (např. Čertoryje, Chřiby, Niva Morávky) a ptačí oblasti (např. Hostýnské vrchy, Horní Vsacko). Mezi velmi hodnotná území Karpat v ČR patří také Hostýnské vrchy, Vizovické vrchy, Chřiby, Ždánický les a Litenčická vrchovina. Česká republika při vymezení svého karpatského území vycházela z platného geomorfologického členění ČR, zpracovaného Geografickým ústavem ČSAV (Czudek T. a kol., Geografický ústav ČSAV, Brno 1973). Každá smluvní strana může rozšířit působnost tohoto Protokolu na další části svého území prohlášením učiněným u depozitáře.

Každá smluvní strana může rozšířit působnost tohoto Protokolu na další části svého území prohlášením učiněným u depozitáře.

Cílem Protokolu je zlepšit ochranu, obnovení a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, přinášeje tak užitek současným a budoucím generacím. Protokol podporuje opatření, včetně vytváření a provádění plánu péče, směřující k ochraně, zachování a udržitelnému využívání přírodních a polopřírodních stanovišť a obnově degradovaných stanovišť. Protokol usiluje o zajištění dlouhodobé ochrany a udržitelného využívání a obnovy ohrožených druhů, včetně endemických druhů flóry a fauny, které jsou v Karpatech původní, a velkých šelem. Protokol zahrnuje opatření s cílem prevence před introdukcí nepůvodních invazních druhů a/nebo geneticky modifikovaných organismů ohrožujících ekosystémy, přirozená stanoviště nebo druhy, jejich kontrolu nebo vyhubení.

Podporuje a napomáhá spolupráci v Karpatské soustavě chráněných území a přijímá opatření s cílem zlepšit ochranu a udržitelný management v oblastech i mimo chráněná území v Karpatech.

Smluvní strany Protokolu se na svém území zavazují k vytvoření a provádění politik a strategií usilujících o ochranu, obnovu a udržitelné využití biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, k začlenění cílů usilujících o ochranu a udržitelné využití biologické a krajinné rozmanitosti do dalších regionálních i světových sektorových politik a strategií. Zavazují se také k přijetí opatření zajišťující koordinaci a spolupráci mezi dotčenými institucemi a regionálními i místními orgány, zaměřenou na podporu sdílené zodpovědnosti, zvláště pak rozvoj a zlepšení součinnosti během provádění politik. Dále budou podporovat aktivní spolupráci mezi příslušnými institucemi a organizacemi na mezinárodní úrovni; spolupráci mezi regionálními a místními orgány v Karpatech na mezinárodní úrovni a hledání řešení společných problémů na nejvhodnější úrovni.

Protokol posiluje koordinovaný vědecký výzkum a výměnu informací. Usiluje o podporu a harmonizaci výzkumných programů a projektů k dosažení cílů Protokolu, podporuje mezinárodní spolupráci mezi vědeckými institucemi, zvláště harmonizaci monitorovacího systému, zajištění a harmonizaci databází, a provádění společných programů a projektů v Karpatech.

Protokol rovněž zdůrazňuje principy předběžné opatrnosti a prevence na základě posouzení a zvážení možných přímých nebo nepřímých, dlouhodobých nebo krátkodobých vlivů, souhrnných dopadů projektů a činností, které by mohly mít nepříznivý dopad na biologickou a krajinnou rozmanitost Karpat. Zahrnuje opatření pro uchování a podporu tradičních znalostí, zvláště způsobů udržitelného využívání území a technologií hospodaření. V neposlední řadě usiluje o podporu vzdělávání, informování a zvyšování povědomí veřejnosti a zajištění přístup veřejnosti k informacím.

Sjednaný Protokol vstoupí v platnost devadesátým dnem od data uložení čtvrté ratifikační listiny, listiny o schválení nebo přijetí. Protokol bude následně otevřen k přístupu stranám, které ho nepodepsaly. Poté vstoupí Protokol v platnost pro každou další stranu devadesátým dnem od data uložení její ratifikační listiny, listiny o schválení nebo přijetí. Smluvní stranou Protokolu se může stát pouze smluvní strana Úmluvy. Každá strana může odstoupit od Protokolu na základě písemného oznámení adresovaného depozitáři. Odstoupení nabude účinnosti stoosmdesátým dnem od data přijetí notifikace depozitářem. Na stanovení vstupu v platnost, pozměňovacích návrhů, odstoupení od Protokolu a řešení sporů se přiměřeně použijí příslušná ustanovení Karpatské úmluvy (bude provedeno v souladu s články 19, 20, 21 odst. 2 až 4 a s článkem 22 Úmluvy).

Protokol pomůže řešit přeshraniční problémy ochrany přírody (např. monitoring pohybu velkých šelem) a napomůže některým přeshraničním ochrannářským aktivitám. Prohloubení mezinárodní spolupráce přispěje k dalšímu zkvalitnění ochrany karpatských oblastí v ČR (např. prostřednictvím výměny informací, společných odborných projektů, výměny odborníků apod.) a stimuluje udržitelný rozvoj Karpat v ČR. Smluvní strany si jsou vědomy skutečnosti, že ekosystémy překračují hranice států. Jsou přesvědčeny, že v úsilí chránit, uchovávat a udržitelným způsobem pečovat o přírodní zdroje Karpat nestačí pouze individuální přístup, ale že toto úsilí vyžaduje regionální spolupráci. Smluvní strany jsou tak rozhodnuty spolupracovat na zachování, obnově a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat.

Delegace ČR při sjednávání Protokolu vycházela ze zásad ochrany přírody a krajiny, z principů udržitelného rozvoje přijatých na mezinárodních jednáních a z mezinárodních dokumentů, jejichž plněním je vázána. Současně prosazovala takové znění Protokolu, které minimalizuje finanční dopady na státní rozpočet a na soukromoprávní subjekty. Přijetím Protokolu se nepředpokládají žádné dopady na podnikatelské prostředí ČR. Případné dopady na státní rozpočet z naplňování cílů Protokolu v roce 2008 a v dalších 2 letech budou Ministerstvem životního prostředí pokryty v rámci schválených výdajů kapitoly 315 pro rok 2008, resp. v rámci schválených výdajových rámců pro tuto kapitolu na léta 2009 a 2010.

Legislativní zajištění závazků vyplývajících pro Českou republiku z přistoupení k Protokolu je pokryto zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., včetně dílčí legislativní opory dle okruhu jednotlivých témat ochrany Úmluvy. Ochrana a udržitelný rozvoj Karpat vychází rovněž ze strategických dokumentů České republiky, především Strategie udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR), Státní politiky životního prostředí České republiky na léta 2004-2010 (SPŽP ČR), Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky (SOBR ČR), Státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky (SPOPK ČR), Akčního plánu České republiky pro rozvoj ekologického zemědělství, Koncepce agrární politiky České republiky pro období po vstupu do Evropské unie (2004-2013) a plánů péče jednotlivých CHKO a NP. Česká republika má předpoklady plnit závazky vyplývající z navrženého Protokolu k Úmluvě.

Gestorem Karpatské úmluvy je MŽP, jehož zástupci při přípravě a projednávání návrhu textu Protokolu spolupracovali s příslušnými ministerstvy, s kompetentními odborníky a zástupci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a s partnery z regionů. Návrh na sjednání Protokolu byl rovněž konzultován a projednán s příslušnými kraji karpatského regionu. Právníkové otázky a závazky vyplývající ze sjednáváného Protokolu MŽP konzultovalo se zástupci MZV. Při vyjednávání Protokolu ČR prosazovala, aby nedocházelo ke vzniku paralelních aktivit k již existujícím mezinárodním smluvním závazkům karpatských států (např. Úmluva o biologické rozmanitosti, Celoevropská strategie ochrany biologické rozmanitosti v rámci Rady Evropy, Úmluva o ochraně evropských volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, Úmluva o ochraně a únosném využívání Dunaje a další). Z tohoto hlediska byl Protokol sjednáván příslušnými odborníky se zřetelem na již existující mezinárodní smluvní závazky karpatských států. Aktivním zapojením do procesu projednávání Protokolu bylo možno přispět k tomu, aby se jednalo o efektivní nástroj, který bude přínosem pro všechny karpatské státy.

Úkoly, jež vyplynou pro Českou republiku při provádění Protokolu, budou po jeho vstupu v platnost zajišťovat v rámci své působnosti příslušné odbory MŽP ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem pro místní rozvoj a jejich resortními organizacemi. MŽP bude plnit roli koordinátora. Při aktivním naplňování závazků Protokolu se rovněž předpokládá spolupráce s partnery v karpatském regionu. Partnery se rozumí např. krajské úřady, správy CHKO, soukromý sektor i nestátní neziskové organizace.

Přijetí Protokolu nebude znamenat pro ČR povinnost platit žádné povinné příspěvky nad rámec poskytovaných příspěvků smluvních stran Úmluvy do řádného rozpočtu Úmluvy. Po vstupu Protokolu v platnost se však předpokládá navýšení celkového rozpočtu Úmluvy. Příspěvek České republiky pro rok 2007 a rok 2008 činí 21.500,- EUR ročně. ČR bude při tvorbě rozpočtu a schvalování mechanismu financování činností v rámci Úmluvy včetně činností v rámci Protokolu prosazovat začlenění pouze maximálně efektivních projektů

a usilovat o hledání nových finančních zdrojů pro ochranu a udržitelné využívání Karpat prostřednictvím vytváření kapacit pro biodiverzitu a zapojení do přeshraničních/mezinárodních projektů. Členský příspěvek je hrazen z rozpočtové kapitoly MŽP – 315.

Naplňování cílů Protokolu bude vyžadovat konkrétní akce ze strany ČR jako smluvní strany, které mohou mít dopad na státní rozpočet. Za tímto účelem se předpokládá realizace projektů k jednotlivým článkům Protokolu. ČR se může zapojit do projektů financovaných z mezinárodních fondů podporujících naplňování Karpatské úmluvy nebo žádat finanční podporu svého projektu v karpatské oblasti z fondů EU. Zapojení ČR bude odpovídat disponibilním možnostem kapitoly MŽP-315 a dalších subjektů zapojených do implementace Protokolu.

Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti spadá do kategorie mezinárodních smluv upravující práva a povinnosti osob a zahrnuje věci, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, je tzv. prezidentskou smlouvou, k jejíž ratifikaci je potřeba souhlasu obou komor Parlamentu České republiky. Protokol byl sjednán v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 49 a navazujících prováděcích pravidel. Závazky obsažené v Protokolu jsou pokryty stávající právní úpravou České republiky. Ratifikace Protokolu bude plně v souladu s ústavním pořádkem a platným právním řádem České republiky, se závazky vyplývajícími z členství ČR v EU, se závazky převzatými v rámci jiných platných mezinárodních smluv v ochraně přírody, s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva, i v souladu se zájmy ČR.

Návrh na sjednání Protokolu o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat schválila vláda ČR dne 9. června 2008 usnesením č. 698.

V Praze dne 6. října 2008

předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek, v.r.

**TEXT PROTOKOLU O OCHRANĚ A UDRŽITELNÉM VYUŽÍVÁNÍ BIOLOGICKÉ
A KRAJINNÉ ROZMANITOSTI K RÁMCOVÉ ÚMLUVĚ O OCHRANĚ A
UDRŽITELNÉM ROZVOJI KARPAT V ČESKÉM A ANGLICKÉM JAZYCE**

**Protocol on Conservation and Sustainable Use of
Biological and Landscape Diversity
to the Framework Convention on the Protection and
Sustainable Development of the Carpathians done in
Kiev on 22 May 2003**

The Parties to this Protocol

IN ACCORDANCE with their tasks, arising from the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, hereinafter referred to as the “Carpathian Convention” (Kyiv, 2003), of pursuing a comprehensive policy and cooperating for the protection and sustainable development of the Carpathians;

AWARE of the fact that during the last decades, the initiation and escalation of certain human activities have led to significant changes of the biological and landscape diversity of the Carpathians, which are the natural habitat for many different flora and fauna species;

AIMING to mitigate threats to the biological and landscape diversity of the Carpathians and to promote sustainable use of their natural resources;

IN COMPLIANCE with their obligations under Article 4 of the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians;

NOTING that all Parties to the Protocol are Parties to the Convention on Biological Diversity (Rio de Janeiro, 1992); the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern, 1979); the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (Washington, 1973), the Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat (Ramsar, 1971) and the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 1972);

NOTING other relevant conventions and agreements, in particular the Convention on Conservation of Migratory Species of Wild Animals (Bonn, 1979), the European Landscape Convention (Florence, 2000), the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo, 1991) and the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (Århus, 1998);

TAKING INTO ACCOUNT the legal framework on nature protection and biodiversity conservation of the European Community;

ACKNOWLEDGING the endeavours and achievements within the Council of Europe aiming to conserve ecosystems, habitats, species, their genetic diversity, and landscapes in Europe;

AIMING at ensuring amore effective implementation of existing legal instruments, and BUILDING upon other international programmes;

CONVINCED that efforts to protect, maintain and sustainably manage the natural resources of the Carpathians cannot be achieved by one country alone and require regional cooperation;

BEING AWARE of the fact that ecosystems transcend national borders and of the added value of transboundary cooperation in achieving ecological coherence; and

RESOLVED to cooperate on the conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians;

Have agreed as follows:

CHAPTER I

OBJECTIVES, GEOGRAPHICAL SCOPE AND DEFINITIONS

Article 1

General objectives and principles

1. The objective of the Protocol on Conservation and Sustainable Use of Biological and Landscape Diversity (hereinafter referred to as "the Protocol") is to enhance the conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians, bringing benefits to present and future generations.
2. To achieve the above objectives, the Parties shall harmonise and coordinate their efforts and cooperate on conservation, maintenance and sustainable use of natural and semi-natural habitats, and securing their continuity and connectivity; restoration of degraded habitats; conservation and sustainable use of species of flora and fauna characteristic to the Carpathians, in particular on conservation of endangered or endemic species and large carnivores.
3. The Parties shall therefore cooperate especially on the:
 - (a) development, harmonization and implementation of relevant management plans aimed at achieving common standards for protection and sustainable use of habitats and species;
 - (b) prevention of introduction of invasive alien species which might threaten ecosystems, habitats or species native to the Carpathians, their control or eradication;
 - (c) prevention of release of genetically modified organisms which might threaten ecosystems, habitats or species native to the Carpathians and their control;
 - (d) development and/or promotion of compatible biodiversity indicators and monitoring systems;
 - (e) development and/or promotion of coordinated regional inventories of species and habitats;

- (f) development and/or promotion of coordinated scientific research programs and projects;
- (g) establishment of ecological networks in the Carpathians and enhancing conservation and sustainable management of biological and landscape diversity in the areas outside of protected areas;
- (h) integration of the objectives for the conservation and sustainable use of biological and landscape diversity into other sectoral policies.

Article 2

Geographical scope

1. This Protocol applies to the Carpathian region (hereinafter referred to as "the Carpathians"), as defined by the Conference of the Parties.
2. Each Party may extend the application of this Protocol to additional parts of its national territory by making a declaration to the Depositary.

Article 3

Definitions

For the purposes of this Protocol:

- (a) "Biological diversity" means the variability among living organisms which includes diversity within species, between species and of ecosystems;
- (b) "Border area" means an area remaining under the jurisdiction of the respective Party in the proximity of the state border with another Party, where activities undertaken on one side of the state border are, depending on the nature of the particular activity, likely to have direct or indirect and adverse or positive environmental impact on the other side of the state border;
- (c) "Carpathian Network of Protected Areas" means a thematic network of cooperation among protected areas in the Carpathians;
- (d) "Conservation" means a series of measures required to maintain the natural habitats and the populations of species of wild fauna and flora at a favourable conservation status;
- (e) "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Carpathian Convention.
- (f) "Degraded habitat" means a habitat reduced in quality or value of ecological functions by various impacts such as pollution, unsustainable use of resources, invasive alien species, etc.;
- (g) "Ecological network" means a system of areas which are ecologically and physically linked, consisting of core areas, corridors and buffer zones;
- (h) "Endangered species" means species in danger of extinction throughout all or a significant proportion of their range;
- (i) "Endemic species" means species native and unique to a defined place or region;

- (j) "Invasive alien species" means non-native species introduced deliberately or unintentionally outside their natural habitats, where they become established, proliferate and spread in ways that cause damage to their receiving environment;
- (k) "Landscape" means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;
- (l) "Landscape diversity" means the variability among landscapes;
- (m) "Native species" means indigenous species to a given region or ecosystem;
- (n) "Natural habitat" means the terrestrial or aquatic area distinguished by geographic, abiotic and biotic features where an organism or population naturally occurs;
- (o) "Observer" means observer defined under the Article 14 paragraph 5 of the Carpathian Convention
- (p) "Parties" means Parties to this Protocol;
- (q) "Protected area" means a geographically defined area which is designated and managed to achieve specific conservation objectives;
- (r) "Restoration" means the return of an ecosystem or habitat to its original structure, natural composition of species, and natural functions;
- (s) "Semi-natural habitat" means a habitat that has been modified and maintained by human activities, but still holds species that occur naturally in the area;
- (t) "Sustainable use" means the use of components of biological diversity in a way and at a rate that does not lead to the long-term decline of biological diversity, thereby maintaining its potential to meet the needs and aspirations of present and future generations;
- (u) "Transboundary protected area" means an area composed of two or more protected areas located within the territories of two or more Parties, adjacent to the state border, each remaining under jurisdiction of respective Party.

CHAPTER II GENERAL OBLIGATIONS

Article 4

Policies aiming at conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians

Each Party shall develop and implement policies and strategies in its national territory aiming at the conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians while taking into consideration policies and strategies developed and implemented by other Parties.

Article 5

Integration of the objectives of conservation and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians into sectoral policies

1. The Parties shall take into consideration the objectives of this Protocol in their other policies, in particular on spatial planning and land resources management, water and river basin management, agriculture and forestry, transport and infrastructure, tourism, industry and energy.
2. The Parties shall cooperate on integration of the objectives of conservation and sustainable use of biological and landscape diversity into other regional or global sectoral policies and strategies which could have influence on the conservation and sustainable use of biological and landscape diversity in the Carpathians.

Article 6

Participation of regional and local authorities, and other stakeholders

1. Each Party shall take measures to facilitate, within its existing institutional framework, the coordination and cooperation between institutions and regional and local authorities concerned so as to encourage shared responsibility, in particular to develop and enhance synergies when implementing policies for conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians and the resulting measures.
2. Each Party shall take measures to involve the regional and local authorities, and other stakeholders in the development and implementation of these policies and measures.

Article 7

International cooperation

1. The Parties shall encourage active cooperation among the competent institutions and organisations at the international level with regard to the conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians.
2. The Parties shall facilitate the cooperation between regional and local authorities in the Carpathians at the international level, and seek solutions to shared problems at the most suitable level.

CHAPTER III SPECIFIC MEASURES

Article 8

Conservation, maintenance, restoration and sustainable use of natural and semi-natural habitats

1. The Conference of the Parties shall adopt a list of endangered natural and semi-natural habitat types native to the Carpathians (Carpathian Red List of Habitats).
2. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to ensure the long-term conservation, restoration and sustainable use of natural habitats in the Carpathians, with a special focus on the endangered ones as defined in Article 8 paragraph 1.
3. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to maintain or restore, and sustainably use, semi-natural habitats in the Carpathians with a special focus on the endangered ones as defined in Article 8 paragraph 1.

Article 9

Continuity and connectivity of natural and semi-natural habitats, ecological network in the Carpathians

1. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to improve and ensure continuity and connectivity of natural and semi-natural habitats in the Carpathians, thus allowing dispersal and migration of wild species populations particularly of large carnivores, and genetic exchange between such populations.
2. Each Party shall maintain, manage and, if need be, expand existing protected areas in its national territory in the Carpathians, and encourage the designation and management of new protected areas in the Carpathians.
3. The Parties shall cooperate on establishing an ecological network in the Carpathians, composed of protected areas and other areas significant for biological and landscape diversity of the Carpathians and for coherence of the network.

Article 10

Restoration of degraded habitats

Each Party shall take measures in its national territory with the objective to restore degraded habitats in the Carpathians.

Article 11
Conservation and sustainable use of species of flora and fauna of the Carpathians

Each Party shall take measures in its national territory with the objective to ensure the long-term conservation and sustainable use of species of flora and fauna native to the Carpathians.

Article 12
Conservation of endangered species including endemic species, and large carnivores of the Carpathians

1. The Conference of the Parties shall adopt a list of endangered flora and fauna species native to the Carpathians (Carpathian Red List of Species) based on internationally recognized principles and criteria.
2. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to ensure the long-term conservation or sustainable use and recovery of endangered species, including endemic species of flora and fauna native to the Carpathians, and of large carnivores which might be in need of management plans.
3. Parties shall cooperate on activities aiming at reintroduction of native species of fauna and flora.

Article 13
Prevention of the introduction of invasive alien species and/or genetically modified organisms threatening ecosystems, habitats or species, their control or eradication

1. Each Party shall pursue policies aiming at the prevention of introduction or release of invasive alien species and/or genetically modified organisms which are likely to have adverse environmental impacts that could affect the biological diversity, ecosystems, habitats or species of the Carpathians, including early warning on occurrence of new invasive alien species on its territory.
2. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to prevent introduction or release of species mentioned under paragraph 1 and, if need be, control or eradication of such species.

Article 14
Carpathian Network of Protected Areas

1. The Parties shall support and facilitate cooperation under the Carpathian Network of Protected Areas established by the Conference of the Parties and encourage the protected area administrations to take part in the cooperation within this Network.

2. The Conference of the Parties shall recognise the areas part of the Carpathian Network of Protected Areas and adopt the terms of reference of the Network.

Article 15

Enhancing conservation and sustainable management in the areas outside of protected areas

1. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to enhance conservation and sustainable management in the areas outside of protected areas in the Carpathians.
2. Each Party shall facilitate coordination and cooperation between all relevant stakeholders, so as to enhance conservation and sustainable management in the areas outside of protected areas in the Carpathians, in particular with the objective of improving and ensuring connectivity between existing protected areas and other areas and habitats significant for biological and landscape diversity of the Carpathians.

Article 16

Consultation, harmonisation and coordination of measures undertaken in border areas

1. Each Party shall harmonise and coordinate measures, undertaken in its border area in the Carpathians aimed at achieving objectives listed under Article 1 paragraphs 2 and 3, with the neighbouring Party, in particular in transboundary protected areas.
2. The Parties shall cooperate within existing transboundary protected areas in the Carpathians and harmonise the management objectives and measures applied and, if need be, encourage the expansion of existing transboundary protected areas or creation of new transboundary protected areas in the Carpathians.
3. In a case where the natural habitat of the endangered species is located on both sides of the state border between the Parties, such concerned Parties shall cooperate on ensuring the conservation and, as may be necessary, recovery of those species and their natural habitats.

Article 17

Development and implementation of management plans

1. Each Party shall develop and implement management plans with the objective to ensure the long-term conservation, maintenance or restoration, continuity and connectivity, and sustainable use of natural and semi-natural habitats, restoration of degraded habitats as well as long-term conservation and sustainable use of species of flora and fauna native to the Carpathians.
2. Each Party shall facilitate coordination and cooperation between the institutions, regional and local authorities, and other stakeholders directly

involved in implementation of management plans mentioned under paragraph 1 so as to encourage shared responsibility.

Article 18

Compatible monitoring and information systems

1. The Parties shall cooperate on harmonisation of their environmental monitoring systems in the Carpathians, which are conducive to achieving the objectives of this Protocol.
2. The Parties shall cooperate to develop a joint information system on biological and landscape diversity in the Carpathians.
3. Each Party shall cooperate in order to ensure that the national results of the public research are integrated into a joint information system.

Article 19

Coordinated scientific research and exchange of information

1. Each Party shall facilitate coordination of scientific research undertaken in its territory or by scientific institutions of this Party with regard to conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians.
2. The Parties shall cooperate on promotion and harmonisation of research programs and projects which are conducive to achieving the objectives of this Protocol.
3. The Parties shall facilitate international cooperation among the scientific institutions with regard to conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity of the Carpathians, in particular on the harmonisation of monitoring systems, the provision and harmonisation of databases, and undertaking common research programs and projects in the Carpathians.
4. The Parties shall cooperate on dissemination of scientific research results which are related to the objectives of this Protocol.
5. The Parties shall support coordinated regional inventories of species and habitats of the Carpathians.
6. Each Party shall exchange information and experience on methods related to activities listed under Article 1 paragraphs 2 and 3 with other Parties.
7. Each Party shall exchange information on strategies and policies aiming at conservation, restoration and sustainable use of biological and landscape diversity in the Carpathians with other Parties.

Article 20

Common programs and projects

Each Party shall participate, according to its needs and possibilities, in common programs and projects on activities listed under Article 1 paragraphs 2 and 3 jointly undertaken in the Carpathians by the Parties.

CHAPTER IV

IMPLEMENTATION, MONITORING AND EVALUATION

Article 21

Implementation

1. Each Party shall undertake appropriate legal and administrative measures for ensuring implementation of the provisions of this Protocol, and monitor the effectiveness of these measures.
2. Each Party shall explore the possibilities of supporting, through financial measures, the implementation of the provisions of this Protocol.
3. The Conference of the Parties shall develop and adopt the Strategic Action Plan for the implementation of this Protocol.

Article 22

Prevention of adverse impacts on biological and landscape diversity

1. The Parties shall apply the precaution and prevention principles by assessing and taking into consideration possible direct or indirect, short- or long-term influence, including cumulative effect of the projects and activities, which are likely to have adverse impacts on the biological and landscape diversity of the Carpathians. In this regard, Parties shall proceed with appropriate assessment of potential adverse impact of projects, plans and activities on habitats and species, including transboundary impact.
2. Each Party shall establish conditions and criteria, including relevant remedial and compensatory measures, under which policies, projects and activities with potential harmful impacts on biological and landscape diversity may be authorised.

Article 23

Traditional knowledge and practices

When implementing this Protocol, the Parties shall take measures for the preservation and promotion of the traditional knowledge, in particular the sustainable land-use patterns, land resource management practices, local breeds of domestic animals and cultivated plant varieties, and sustainable use of wild plants.

Article 24

Education, information and public awareness

1. The Parties shall promote the education, information and awareness rising of the public regarding the objectives, measures and implementation of this Protocol.
2. The Parties shall ensure access of the public to the information related to the implementation of this Protocol.

Article 25
Meeting of the Parties

1. The Conference of the Parties of the Carpathian Convention shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. The Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.
4. The Rules of Procedure for the Conference of the Parties shall apply *mutatis mutandis* to the meeting of the Parties, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
5. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat in conjunction with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:
 - (a) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
 - (b) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
 - (c) Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and
 - (d) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol.

Article 26

Secretariat

1. The Secretariat established by Article 15 of the Carpathian Convention shall serve as the Secretariat of this Protocol.
2. Article 15, paragraph 2, of the Carpathian Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 27

Subsidiary bodies

1. Any subsidiary body established by or under the Carpathian Convention may, upon a decision by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, serve the Protocol, in which case the meeting of the Parties shall specify which functions that body shall exercise.
2. Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the meetings of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Carpathian Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under the Protocol shall be taken only by the Parties to the Protocol.
3. When a subsidiary body of the Carpathian Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Carpathian Convention but, at that time, not a Party to the Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to the Protocol.

Article 28

Monitoring of compliance with obligations

1. The Parties shall regularly report to the Conference of the Parties on measures related to this Protocol and the results of the measures taken. The Conference of the Parties shall determine the intervals and format at which the reports must be submitted.
2. Observers may present any information or report on implementation of and compliance with the provisions of this Protocol to the Conference of the Parties and/or to the Carpathian Convention Implementation Committee (hereinafter referred to as the "Implementation Committee").
3. The Implementation Committee shall collect, assess and analyse information relevant to the implementation of this Protocol and monitor the compliance by the Parties with the provisions of this Protocol.
4. The Implementation Committee shall present to the Conference of the Parties recommendations for implementation and the necessary measures for compliance with the Protocol.
5. The Conference of the Parties shall adopt or recommend necessary measures.

Article 29

Evaluation of the effectiveness of the provisions

1. The Parties shall regularly examine and evaluate the effectiveness of the provisions of this Protocol. The Conference of the Parties may consider the adoption of appropriate amendments to this Protocol where necessary in order to achieve its objectives.
2. The Parties shall facilitate the involvement of the local authorities and other stakeholders in the process under paragraph 1.

CHAPTER V FINAL PROVISIONS

Article 30

Links between the Carpathian Convention and the Protocol

1. This Protocol constitutes a Protocol to the Carpathian Convention within the meaning of its Article 2 paragraph 3 and any other relevant articles of the Carpathian Convention.
2. The Protocol shall be open for signature at the Depository from 19th of June 2008 to the 19th of June 2009.
3. The provisions of Articles 19, 20, 21 paragraphs 2 to 4 and Article 22 of the Carpathian Convention on entry into force, amendment of and withdrawal from this Protocol and on settlement of disputes shall be apply *mutatis mutandis* to this Protocol. Only a Party to the Carpathian Convention may become Party to this Protocol.

Article 31

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 32

Depository

The Depository of this Protocol is the Government of Ukraine.

Done at Bucharest on the 19th of June 2008. in one original in the English language.

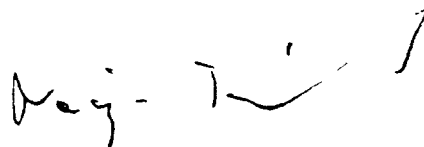
The original of the Protocol shall be deposited with the Depositary, which shall distribute certified copies to all Parties.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol

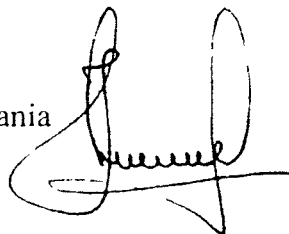
For the Government of the Czech Republic

For the Government of the Republic of Hungary

For the Government of the Republic of Poland

For the Government of Romania

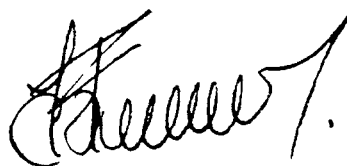
Subject to the
declaration
attached.

For the Government of the Republic of Serbia

For the Government of the Slovak Republic

For the Government of Ukraine

The Government of Romania

signs the Protocol on Conservation and Sustainable Use of Biological and Landscape Diversity to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians with the following declaration

“The Government of Romania declares that it interprets Article 2, paragraph 1 of the Protocol, only according to the provisions of and limitations to the Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, done at Kiev on 22 May 2003.”

Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat

Smluvní strany Protokolu

V SOULADU s jejich úkoly, vyplývajícími z Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, dále jen "Karpatská úmluva" (Kyjev, 2003), o prosazování komplexní politiky a spolupráci na ochraně a udržitelném rozvoji Karpat;

VĚDOMY si skutečnosti, že během posledních desetiletí zahájení a vystupňování určitých lidských činností vedlo k podstatným změnám v biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, které jsou přírodním stanovištěm mnoha rozličných rostlinných a živočišných druhů;

USILUJÍCE o zmírnění hrozeb biologické a krajinné rozmanitosti Karpat a o podporu udržitelného využívání jejich přírodních zdrojů;

V SOULADU s jejich závazky vyplývajícími z článku 4 Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat;

BEROUCE NA VĚDOMÍ, že všechny smluvní strany Protokolu jsou smluvními stranami Úmluvy o biologické rozmanitosti (Rio de Janeiro, 1992); Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 1979); Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Washington, 1973); Úmluvy o mokřadech majících mezinárodní význam zejména jako biotopy vodního ptactva (Ramsar, 1971) a Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 1972);

BEROUCE NA VĚDOMÍ další související úmluvy a dohody, především Úmluvu o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonn, 1979), Evropskou úmluvu o krajině (Florence, 2000), Úmluvu o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (Espoo, 1991) a Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhus, 1998);

BEROUCE V ÚVAHU právní rámec ochrany přírody a zachování biodiverzity Evropského společenství;

OCEŇUJÍCE snahy a úspěchy v rámci Rady Evropy usilující o ochranu ekosystémů, přírodních stanovišť, druhů, jejich genetické rozmanitosti a krajin v Evropě;

USILUJÍCE o zajištění účinnějšího provádění existujících právních nástrojů a VYCHÁZEJÍCE z dalších mezinárodních programů;

PŘESVĚDČENY, že v úsilí chránit, uchovávat a udržitelným způsobem hospodařit s přírodními zdroji Karpat nemůže uspět pouze jedna země a že toto úsilí vyžaduje regionální spolupráci;

VĚDOMY SI skutečnosti, že ekosystémy překračují hranice států, a vyšší hodnoty přeshraniční spolupráce pro dosažení ekologické soudržnosti; a

ROZHODNUTY spolupracovat na zachování, obnově a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat;

se dohodly takto:

KAPITOLA I

OBECNÉ CÍLE, GEOGRAFICKÝ RÁMEC PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Obecné cíle a principy

1. Cílem Protokolu o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti (dále jen "Protokol") je zlepšit ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, přinášeje tak užitek současným a budoucím generacím.

2. K dosažení výše uvedených cílů smluvní strany harmonizují a koordinují své snahy a spolupracují na ochraně, zachování a udržitelném využívání přírodních a polopřírodních stanovišť a zabezpečení jejich kontinuity a spojitosti, obnově degradovaných stanovišť, ochraně a udržitelném využívání druhů flóry a fauny charakteristických pro Karpaty, především na ochraně ohrožených či endemických druhů a velkých šelem.

3. Smluvní strany proto spolupracují zvláště na:

(a) vytváření, harmonizaci a provádění příslušných plánů hospodaření, usilujících o dosažení všeobecných standardů ochrany a udržitelného využívání přírodních stanovišť a druhů;

(b) prevenci zavádění nepůvodních invazních druhů, které by mohly ohrozit ekosystémy, přirozená stanoviště nebo původní druhy v Karpatech, jejich omezení či vyhubení;

(c) prevenci zavádění geneticky modifikovaných organismů, které by mohly ohrozit ekosystémy, přírodní stanoviště nebo původní druhy v Karpatech, a jejich kontrole;

(d) tvorbě a/nebo podpoře vzájemně slučitelných indikátorů biodiverzity a systémů monitorování;

(e) vytváření a/nebo podpoře koordinovaných regionálních inventarizací a mapování druhů a přírodních stanovišť;

(f) vytváření a/nebo podpoře koordinovaných vědeckých výzkumných programů a projektů;

(g) zakládání ekologických sítí v Karpatech a zlepšení ochrany a udržitelného hospodaření biologické a krajinné rozmanitosti v oblastech mimo chráněná území;

(h) začlenění cílů usilujících o ochranu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti do jiných sektorových politik.

Článek 2

Geografický rozsah působnosti

1. Tento Protokol se vztahuje na Karpatský region (dále jen "Karpaty"), jak byl definován konferencí smluvních stran.

2. Každá smluvní strana může rozšířit působnost tohoto Protokolu na další části svého území prohlášením učiněným u depozitáře.

Článek 3

Definice

Pro účely tohoto Protokolu se rozumí:

- (a) "Biologickou rozmanitostí" variabilita žijících organismů, jež zahrnuje rozmanitost uvnitř druhů samotných, rozmanitost mezi druhy a rozmanitost ekosystémů;
- (b) "Hraničním územím" oblast spadající pod pravomoc příslušné smluvní strany v těsné blízkosti státní hranice s jinou smluvní stranou, kde činnosti prováděné na jedné straně státních hranic by mohly mít v závislosti na povaze konkrétní činnosti přímý nebo nepřímý a nepříznivý nebo pozitivní vliv na životní prostředí na druhé straně státních hranic;
- (c) "Karpatskou soustavou chráněných území" tématická soustava spolupracujících chráněných území v Karpatech;
- (d) "Ochranou" řada opatření nutných k udržování přírodních stanovišť a populací druhů volně žijící fauny a flóry na příznivé úrovni zachování;
- (e) "Konferencí smluvních stran" konference smluvních stran Karpatské úmluvy.
- (f) "Degradovanými stanovišti" přirozená stanoviště s kvalitou nebo hodnotou ekologických funkcí sniženou různými vlivy, jako jsou znečištění, neudržitelné využívání zdrojů, cizí invazní nepůvodní druhy atd.
- (g) "Ekologickou sítí" systém území, která jsou ekologicky i fyzicky spojena, sestávající z jádrových území, koridorů a ochranných pásem;
- (h) "Ohroženými druhy" druhy ohrožené vyhynutím na celém území jejich výskytu nebo jeho významné části.
- (i) "Endemickými druhy" druhy přirozené, původní a jedinečné pro definované území nebo region;
- (j) "Nepůvodními invazními druhy" nepůvodní druhy introdukované vědomě nebo neúmyslně mimo svá přirozená stanoviště, kde se zachytily, začaly se množit a rozšířily se způsobem, který způsobuje škody životnímu prostředí, do kterého se dostaly;
- (k) "Krajinou" území, jak je vnímáno lidmi, jehož charakter je výsledkem činnosti a vzájemného ovlivňování přírodních a/nebo lidských faktorů;
- (l) "Krajinovou rozmanitostí" variabilitu krajinných typů;
- (m) "Přirozenými druhy" původní druhy daného regionu nebo ekosystému;
- (n) "Přírodním stanovištěm" suchozemská nebo vodní oblast charakteristická geograficky, neživými a živými prvky, kde se organismus nebo populace přirozeně vyskytuje;
- (o) "Pozorovatelem" pozorovatel definovaný v článku 14 odstavci 5 Karpatské úmluvy;
- (p) "Smluvními stranami" smluvní strany tohoto Protokolu;
- (q) "Chráněným územím" geograficky vymezená oblast, která je určena a obhospodařována za účelem dosažení specifických cílů ochrany přírody;
- (r) "Obnovou" návrat ekosystému nebo přirozeného stanoviště k jeho původnímu uspořádání, přirozenému složení druhů a přírodním funkcím;
- (s) "Polopřirodním stanovištěm" takové stanoviště, které bylo upraveno a je udržováno lidskými činnostmi, ale stále si zachovává druhy, které se v dané lokalitě přirozeně vyskytují;

(t) "Udržitelným využíváním" využívání složek biologické rozmanitosti takovým způsobem a mírou, které nevedou k dlouhodobému poklesu biologické rozmanitosti, a tím se zachovává její potenciál vyhovět potřebám a přáním současných i budoucích generací;

(u) "Přeshraničním chráněným územím" oblast složená ze dvou nebo více chráněných území nacházejících se uvnitř území dvou nebo více smluvních stran, přiléhajících k státním hranicím, každé spadající pod pravomoci příslušné smluvní strany.

KAPITOLA II OBECNÉ ZÁVAZKY

Článek 4

Politiky usilující o ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat

Každá smluvní strana vytvoří a provádí na svém území politiky a strategie usilující o ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, přičemž bere v úvahu politiky a strategie vytvořené a prováděné ostatními smluvními stranami.

Článek 5

Začlenění cílů ochrany a udržitelného využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat do sektorových politik

1. Smluvní strany berou v úvahu cíle tohoto Protokolu i ve svých ostatních politikách, zvláště v územním plánování a hospodaření s půdními zdroji, hospodaření s vodami a povodími, zemědělství a lesnictví, dopravě a infrastruktuře, cestovním ruchu, průmyslu a energetice.

2. Smluvní strany spolupracují na začlenění cílů usilujících o ochranu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti do dalších regionálních i celosvětových sektorových politik a strategií, které by mohly mít vliv na ochranu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti v Karpatech.

Článek 6

Zapojení regionálních a místních orgánů a ostatních zainteresovaných skupin

1. Každá smluvní strana, v rámci svého existujícího institucionálního rámce, přijme opatření k usnadnění koordinace a spolupráce mezi dotčenými institucemi a regionálními i místními orgány, zaměřených na podporu sdílené odpovědnosti, zvláště pak k rozvoji a zlepšení součinnosti při provádění politik na ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat a následných opatření.

2. Každá smluvní strana učiní opatření pro zapojení regionálních i místních orgánů a ostatních zainteresovaných skupin/subjektů do vytváření a provádění těchto politik a opatření.

Článek 7

Mezinárodní spolupráce

1. Smluvní strany podporují aktivní spolupráci mezi příslušnými institucemi a organizacemi na mezinárodní úrovni s ohledem na ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat.

2. Smluvní strany podporují spolupráci mezi regionálními a místními orgány v Karpatech na mezinárodní úrovni a budou hledat řešení společných problémů na nejvhodnější úrovni.

KAPITOLA III ZVLÁŠTNÍ OPATŘENÍ

Článek 8

Ochrana, udržování, obnova a udržitelné využívání přírodních a polopřírodních stanovišť

1. Konference smluvních stran přijme seznam typů ohrožených přírodních a polopřírodních stanovišť, které jsou v Karpatech původní (Červený seznam přírodních stanovišť Karpat).
2. Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zajistit dlouhodobou ochranu, obnovu a udržitelné využívání přírodních stanovišť v Karpatech, se zvláštním zaměřením na ty, které jsou ohrožené tak, jak jsou definovány v článku 8 odstavci 1 .
3. Každá smluvní strana přijme opatření na svém území s cílem udržovat nebo obnovit a udržitelně využívat polopřírodní stanoviště v Karpatech, se zvláštním zaměřením na ty, které jsou ohrožené, jak jsou definovány v článku 8 odstavci 1 .

Článek 9

Souvislosti a propojení přírodních a polopřírodních stanovišť a ekologická síť v Karpatech

1. Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zlepšit a zajistit souvislost a propojení přírodních a polopřírodních stanovišť v Karpatech, čímž umožní rozptýlení a migraci populací volně žijících druhů, obzvláště velkých šelem, a genetickou výměnu mezi takovými populacemi.
2. Každá smluvní strana zachovává, pečuje o, a je-li to nezbytné, rozšiřuje stávající chráněná území na svém území v Karpatech, a podporuje vyhlášení nových chráněných území v Karpatech a péči o ně.
3. Smluvní strany spolupracují na vytvoření ekologické sítě v Karpatech, sestávající z chráněných území a ostatních oblastí významných pro biologickou a krajinnou rozmanitost Karpat, a na soudržnosti této sítě.

Článek 10

Obnova degradovaných stanovišť

Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem obnovit degradovaná stanoviště v Karpatech.

Článek 11

Ochrana a udržitelné využívání druhů flóry a fauny v Karpatech

Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zajistit dlouhodobou ochranu a udržitelné využívání druhů flóry a fauny, které jsou v Karpatech původní.

Článek 12

Ochrana ohrožených druhů včetně endemických druhů a velkých šelem v Karpatech

1. Konference smluvních stran přijme seznam ohrožených druhů flóry a fauny původních v Karpatech („Červený seznam karpatských druhů“) založený na mezinárodně uznávaných principech a kritériích.
2. Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zajistit dlouhodobou ochranu nebo udržitelné využívání a obnovu ohrožených druhů, včetně endemických druhů flóry a fauny, které jsou v Karpatech původní, a velkých šelem, které mohou vyžadovat plány hospodaření.
3. Smluvní strany spolupracují na činnostech usilujících o reintrodukci původních druhů fauny a flóry.

Článek 13

Prevence před zaváděním invazních nepůvodních druhů a/nebo geneticky modifikovaných organismů ohrožujících ekosystémy, přirozená stanoviště nebo druhy, jejich omezení nebo vyhubení

1. Každá smluvní strana provádí politiky usilující o prevenci zavádění nebo zavlékání invazních nepůvodních druhů a/nebo geneticky modifikovaných organismů, které mohou mít nepříznivé ekologické dopady, jež by mohly ovlivnit biologickou rozmanitost, ekosystémy, přírodní stanoviště nebo druhy, včetně včasného varování o výskytu nových invazních nepůvodních druhů na svém území.
2. Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zabránit zavádění nebo zavlékání druhů uvedených v odstavci 1, a bude-li to nezbytné, omezit nebo vyhubit takové druhy.

Článek 14

Karpatská soustava chráněných území

1. Smluvní strany podporují a napomáhají spolupráci v Karpatské soustavě chráněných území vytvořené konferencí smluvních stran a podporují správy chráněných území, aby se účastnily spolupráce v rámci soustavy.
2. Konference smluvních stran uzná tato území za součást Karpatské soustavy chráněných území a přijme její rozsah působnosti.

Článek 15

Zlepšení ochrany a udržitelného hospodaření v oblastech mimo chráněná území

1. Každá smluvní strana přijme na svém území opatření s cílem zlepšit ochranu a udržitelné hospodaření v oblastech mimo chráněná území v Karpatech.
2. Každá smluvní strana napomáhá koordinaci a spolupráci mezi všemi příslušnými zainteresovanými skupinami, aby se zlepšila ochrana a udržitelné hospodaření v oblastech mimo chráněná území v Karpatech, zvláště s cílem zlepšit a zajistit propojení mezi existujícími chráněnými územími a ostatními oblastmi a přírodními stanovišti významnými pro biologickou a krajinnou rozmanitost Karpat.

Článek 16

Konzultace, harmonizace a koordinace opatření prováděných v hraničních oblastech

1. Každá smluvní strana harmonizuje a koordinuje se sousedící smluvní stranou, zvláště v hraničních chráněných územích, opatření prováděná ve svých hraničních oblastech Karpat zaměřená na dosažení cílů vyjmenovaných ve článku 1 odstavcích 2 a 3.
2. Smluvní strany spolupracují v rámci existujících hraničních chráněných území v Karpatech a harmonizují cíle hospodaření a použitá opatření, a je-li to potřebné, podporují rozšiřování existujících hraničních chráněných území nebo vytváření nových hraničních chráněných území v Karpatech.
3. V případě, kdy se přirozená stanoviště ohrožených druhů nachází na obou stranách státních hranic mezi smluvními stranami, tyto dotčené smluvní strany spolupracují na zajištění ochrany, a je-li to nezbytné, na obnově těchto druhů a jejich přírodních stanovišť.

Článek 17

Vytváření a provádění plánů hospodaření

1. Každá smluvní strana vytvoří a provádí plány hospodaření s cílem zajistit dlouhodobou ochranu, zachování nebo obnovu, souvislosti a propojení a udržitelné využívání přírodních a polopřírodních

stanovišť, obnovu znehodnocených přírodních stanovišť a stejně tak i dlouhodobou ochranu a udržitelné využívání druhů flory a fauny původní v Karpatech

2 Každá smluvní strana usnadňuje koordinaci a spolupráci mezi institucemi, regionálními i místními orgány a ostatními zainteresovanými stranami přímo zapojenými do provádění plánů hospodaření zmíněných v odstavci 1, aby byla posílena sdílená odpovědnost

Článek 18

Slučitelné systémy monitorování a informační systémy

1 Smluvní strany spolupracují na harmonizaci svých systémů monitorování životního prostředí v Karpatech, které napomáhají dosahování cílů tohoto Protokolu

2 Smluvní strany spolupracují na vyvoji společného informačního systému o biologické a krajinné rozmanitosti Karpat

3 Každá smluvní strana spolupracuje na tom, aby zabezpečila začlenění svých výsledků veřejného výzkumu do společného informačního systému

Článek 19

Koordinovaný vědecký výzkum a výměna informací

1 Každá smluvní strana podporuje spolupráci na vědeckém výzkumu prováděném na jejím území nebo vědeckými institucemi této smluvní strany s ohledem na ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat

2 Smluvní strany spolupracují na podpoře a harmonizaci výzkumných programů a projektů, které napomáhají dosažení cílů tohoto Protokolu

3 Smluvní strany podporují mezinárodní spolupráci mezi vědeckými institucemi s ohledem na ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti Karpat, zvláště na harmonizaci systému monitorování, zajištění a harmonizaci databází, a provádění společných výzkumných programů a projektů v Karpatech

4 Smluvní strany spolupracují na šíření výsledků vědeckých výzkumů, které jsou spojeny s cíli tohoto Protokolu

5 Smluvní strany podporují koordinované regionální inventarizace druhů a stanovišť Karpat

6 Každá smluvní strana si vyměňuje informace a zkušenosti z postupů souvisejících s činnostmi uvedenými v článku 1 odstavci 2 a 3 s ostatními smluvními stranami

7 Každá Smluvní strana si vyměňuje informace o strategiích a politikách usilujících o ochranu, obnovu a udržitelné využívání biologické a krajinné rozmanitosti v Karpatech s ostatními smluvními stranami

Článek 20

Společné programy a projekty

Každá smluvní strana se, podle svých potřeb a možností, podílí na společných programech a projektech ohledně činností uvedených v článku 1 odstavci 2 a 3, společně prováděných v Karpatech smluvními stranami

KAPITOLA IV PROVÁDĚNÍ, MONITOROVÁNÍ A VYHODNOCOVÁNÍ

Článek 21 *Provádění*

1. Každá smluvní strana učiní příslušná právní a správní opatření pro zajištění provádění ustanovení tohoto Protokolu a sleduje účinnost těchto opatření.
2. Každá smluvní strana prozkoumá možnosti, jak podpořit finančními opatřeními provádění ustanovení tohoto Protokolu.
3. Konference smluvních stran vytvoří a přijme Strategický akční plán provádění tohoto Protokolu.

Článek 22 *Prevence nepříznivých vlivů na biologickou a krajinnou rozmanitost*

1. Smluvní strany uplatňují principy předběžné opatrnosti a prevence při posuzování a zohledňování možných přímých nebo nepřímých, dlouhodobých nebo krátkodobých vlivů, včetně souhrnných dopadů projektů a činností, které by mohly mít nepříznivý dopad na biologickou a krajinnou rozmanitost Karpat. V souvislosti s tím smluvní strany posoudí možný negativní dopad projektů, plánů a činností na přírodní stanoviště a druhy, včetně hraničních vlivů.
2. Každá smluvní strana stanoví podmínky a kritéria, zahrnující příslušná nápravná a kompenzační opatření, za nichž mohou být schváleny politiky, projekty a činnosti s možným škodlivým dopadem na biologickou a krajinnou rozmanitost.

Článek 23 *Tradiční znalosti a technologie*

Při provádění tohoto Protokolu přijmou smluvní strany opatření pro uchování a podporu tradičních znalostí, zvláště způsobů udržitelného využívání území, technologií hospodaření s půdními zdroji, místních plemen domácích zvířat a odrůd zemědělských plodin a udržitelné využívání planě rostoucích rostlin.

Článek 24 *Vzdělávání, informování a veřejné povědomí*

1. Smluvní strany podporují vzdělávání, informování a zvyšování povědomí veřejnosti o cílech, opatřeních a provádění tohoto Protokolu.
2. Smluvní strany zajistí přístup veřejnosti k informacím souvisejícím s prováděním tohoto Protokolu.

Článek 25 *Zasedání smluvních stran*

1. Konference smluvních stran Karpatské úmluvy slouží jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu.
2. Smluvní strany Karpatské úmluvy, které nejsou smluvními stranami tohoto Protokolu, se mohou účastnit konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu jako pozorovatelé. Pokud konference smluvních stran slouží jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu, pak rozhodnutí podle tohoto Protokolu přijímají pouze ty smluvní strany, které jsou smluvními stranami tohoto Protokolu.

3. Pokud konference smluvních stran slouží jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu, kterýkoliv člen předsednictva konference smluvních stran zastupujícího smluvní stranu Karpatské úmluvy, která však v dané době není smluvní stranou tohoto Protokolu, bude nahrazen členem, jenž bude zvolen smluvními stranami Protokolu a z některé ze smluvních stran tohoto Protokolu.

4. Jednací řád konference smluvních stran se použije přiměřeně pro zasedání smluvních stran tohoto Protokolu, pokud konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu nerozhodne na základě konsensu jinak.

5. První zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu svolá sekretariát společně s prvním zasedáním konference smluvních stran plánovaném po vstupu tohoto Protokolu v platnost. Následná řádná zasedání konference smluvních stran Karpatské úmluvy sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu se konají společně s řádnými zasedáními konferencí smluvních stran Karpatské úmluvy, pokud konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu nerozhodne jinak.

6. Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu učiní v rámci svého mandátu rozhodnutí nezbytná k podpoře jeho účinného provádění. Vykonává funkce svěřené jí tímto Protokolem a:

- (a) vydává doporučení v jakýchkoliv záležitostech nezbytných pro provádění tohoto Protokolu;
- (b) zřizuje pomocné orgány nezbytné k provádění tohoto Protokolu;
- (c) projednává a přijímá, je-li to žádoucí, změny tohoto Protokolu, nezbytné k provádění tohoto Protokolu; a
- (d) vykonává další funkce potřebné pro provádění tohoto Protokolu.

Článek 26 ***Sekretariát***

1. Sekretariát ustanovený podle článku 15 Karpatské úmluvy slouží jako sekretariát tohoto Protokolu.
2. Článek 15 odstavce 2 Karpatské úmluvy o funkci sekretariátu se použije přiměřeně pro tento Protokol.

Článek 27 ***Pomocné orgány***

1. kterýkoliv pomocný orgán ustanovený Karpatskou úmluvou, nebo podle ní může na základě rozhodnutí konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu sloužit pro potřeby tohoto Protokolu; v takovém případě zasedání smluvních stran určí, jaké funkce bude tento orgán vykonávat.
2. Smluvní strany Karpatské úmluvy, které nejsou smluvními stranami tohoto Protokolu, se mohou účastnit jako pozorovatelé zasedání kteréhokoli z těchto pomocných orgánů. Pokud pomocný orgán Karpatské úmluvy slouží jako pomocný orgán tohoto Protokolu, rozhodnutí v rámci Protokolu budou učiněna pouze smluvními stranami Protokolu.
3. Pokud pomocný orgán Karpatské úmluvy vykonává své funkce v záležitostech týkajících se tohoto Protokolu, kterýkoliv člen předsednictva takového pomocného orgánu zastupujícího smluvní stranu Karpatské úmluvy, která však v dané době není smluvní stranou Protokolu, bude nahrazen členem, jenž bude zvolen smluvními stranami a z některé ze smluvních stran tohoto Protokolu.

Článek 28

Kontrola dodržování závazků

1. Smluvní strany pravidelně podávají konferenci smluvních stran zprávy o opatřeních týkajících se tohoto Protokolu a výsledcích přijatých opatření. Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu stanoví lhůtu a formát pro předkládání zpráv.
2. Pozorovatelé mohou předkládat konferenci smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu nebo Výboru pro provádění Karpatské úmluvy (dále jen "Výbor pro provádění") jakékoliv informace nebo zprávy o provádění a dodržování ustanovení tohoto Protokolu.
3. Výbor pro provádění shromažďuje, hodnotí a analyzuje informace významné pro provádění tohoto Protokolu a sleduje dodržování ustanovení tohoto Protokolu smluvními stranami.
4. Výbor pro provádění předkládá konferenci smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu doporučení pro provádění Protokolu a nezbytná opatření pro jeho dodržování.
5. Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu přijme nebo doporučí nezbytná opatření.

Článek 29

Vyhodnocování účinnosti ustanovení

1. Smluvní strany pravidelně kontrolují a vyhodnocují účinnost ustanovení tohoto Protokolu. Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto Protokolu může zvážit přijetí příslušných změn tohoto Protokolu nezbytných pro dosažení jeho cílů.
2. Smluvní strany pomáhají zapojení místních orgánů a ostatních zainteresovaných skupin do procesu uvedeného v odstavci 1.

KAPITOLA V

KONEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 30

Vztah mezi Karpatskou úmluvou a Protokolem

1. Tento Protokol je protokolem ke Karpatské úmluvě ve smyslu jejího článku 2 odstavce 3 a dalších souvisejících článků Karpatské úmluvy.
2. Protokol je otevřen k podpisu u depozitáře od 19. června 2008 do 19. června 2009.
3. Ustanovení článků 19, 20, 21 odstavců 2 až 4 a článku 22 Karpatské úmluvy o vstupu v platnost, změnách a odstoupení od tohoto Protokolu a o řešení sporů se přiměřeně použijí pro tento Protokol. Pouze smluvní strana Karpatské úmluvy se může stát smluvní stranou tohoto Protokolu.

Článek 31

Výhrady

K tomuto Protokolu nemohou být učiněny žádné výhrady.

Článek 32
Depozitář

Depozitářem tohoto Protokolu je vláda Ukrajiny.

V Bukurešti dne 19. června roku 2008 v jediném originále v anglickém jazyce.

Originál tohoto Protokolu bude uložen u depozitáře, který předá ověřené opisy všem smluvním stranám.

Na důkaz toho níže podepsáni, řádně zmocnění k tomuto účelu, podepsali tento Protokol

za vládu České republiky

za vládu Maďarské republiky

za vládu Polské republiky

za vládu Rumunska

s podmínkou podle připojeného prohlášení

za vládu Republiky Srbsko

za vládu Slovenské republiky

za vládu Ukrajiny

Vláda Rumunska

podepisuje Protokol o ochraně a udržitelném využívání biologické a krajinné rozmanitosti
k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat s tímto prohlášením

„Vláda Rumunska prohlašuje, že článek 2, odstavec 1 Protokolu vykládá pouze v souladu
s ustanoveními a rozsahem Úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat, Kyjev 22. května
2003.“